

Depolarisatie strategie voor de Denktank desinformatie

Doel:

Het depolarisatie denkkader gebruiken om een strategie voor de aanpak van desinformatie te ontwikkelen op het terrein van vaccinatie in het algemeen, en de aankomende COVID-19 vaccinatie in het bijzonder.

Samenvatting

Deze werksessie had een andere opzet dan de andere 3 sessies. (10)(2e) (10)(2e) op het gebied van depolarisatie was als externe consultant uitgenodigd om met de leden van de Denktank te brainstormen over de strategie van depolarisatie die de Denktank zou kunnen toepassen bij het tegengaan van desinformatie in het debat rondom vaccinaties.

- (10)(2e) gaf eerst uitleg over de belangrijkste facetten van het denkkader polarisatie, de achtergrond van het 'wij-zij-denken', de rolverdeling en de toenemende polarisatie die kan optreden. Het denkkader biedt handvaten hoe je een publiek debat zou kunnen sturen om tegenstellingen en strijd te verminderen. (10)(2e) heeft veel voorbeelden gegeven van gepolariseerde situaties die nu actueel zijn en die hij is tegengekomen tijdens bij andere partijen die een beroep deden op zijn uitgebreide ervaring.
- Na het neerzetten van dit interessante denkkader hebben we in het tweede, meer interactieve deel van de werksessie de polarisatiekaart rondom vaccinaties in beeld gebracht met de rollen die de betrokken partijen daarin spelen. De discussie richtte zich op de rol van de Denktank en de ideeën voor de aanpak van desinformatie op het terrein van (COVID-)vaccinatie vanuit dit denkkader.
- Aan het eind van de sessie sloot de Staatssecretaris aan. Hij kreeg een korte samenvatting van hetgeen tijdens de voorgaande sessie was besproken en de gelegenheid om met de Denktank van gedachten te wisselen over de komende inzet op desinformatie rondom COVID-vaccinatie.

Besprekpunten

Het denkkader polarisatie laat zien dat de 'pushers' op de polen het debat hoog kunnen laten oplopen. De 'joiners', gaan daarin mee. Er zijn momenteel verschillende tegenstellingen: een belangrijke op het terrein van vaccinaties en corona-maatregelen is de vrije burger, en de activisten zoals Viruswaanzin versus de gevestigde orde, de overheid. De polen trekken de aandacht maar voor de Denktank kan 'het stille midden' juist heel belangrijk zijn om het 'wij-tegen-zij' denken tegen te gaan.

De Denktank zit nu vaak in de rol van de bruggenbouwer die de 'pushers' in gesprek brengt en zorgt ervoor dat iedereen kennisneemt van dezelfde informatie. Onbedoeld kunnen we daardoor ook stelling kiezen (en de wetenschappelijke elite of overheid vertegenwoordigen). Duidelijk uitspreken/tegenspreken levert brandstof aan de pushers.

De Denktank kan meerdere rollen innemen, vanwege het diverse profiel van de leden. Om bewust met de middengroep in gesprek te gaan moet je de juiste toon vinden om deze groep aan te spreken. Hierbij gaat het niet alleen om feiten, maar juist ook om de gevoelsdynamiek van de groep. Door rekruteren van de juiste influencers waarmee je vertrouwen kunt winnen krijgt deze groep het gevoel gehoord te worden/begrepen te zijn. Dit kunnen artsen of professionals, zijn maar ook andere personen. RIVM/wetenschappers zijn meestal de bruggenbouwers, die reageren naar beide polen. VWS, de Staatssecretaris, kan het verhaal van het midden, voor alle doelgroepen (inclusief twijfels), verwoorden en leiderschap tonen.

Vervolg en aandachtspunten voor de bestrijding van COVID-desinformatie:

- Begin tijdig met het verhaal en zorg dat je daarmee krediet opbouwt. Dan is er meer draagvlak op het moment dat het vaccin er is. Denk na over goede mensen die het verhaal kunnen vertellen.

- Niet alleen een positieve boodschap brengen, maar je ook kwetsbaar opstellen, toegeven dat er beperkingen zijn, zoals bijwerkingen, onzekerheden. Als je aangeeft dat er niets kan gebeuren ben je niet geloofwaardig.
- Zorg ook dat je voldoende naar het gevoel kijkt en meer dan alleen de feiten verkondigen.
- Goed om in te zetten op 'ambassadeurs', experts vanuit hun professionele achtergrond, maar je kunt ook een authentieke persoon inzetten (bv bekende voetballer) om eenmalig een boodschap te laten verkondigen 'ik neem een vaccin'.

De Denktank heeft zich de afgelopen jaren duidelijk uitgesproken en misvattingen kunnen weerleggen, vaak met wetenschappelijke feiten. Het onafhankelijke karakter van de leden daarbij is belangrijk, maar voor COVID is onderlinge afstemming en informatiedelen nodig om één boodschap/uitstraling te behouden. Het zou goed zijn om in een vervolgssessie de strategie die in deze werksessie in beginsel is neergezet verder uit te werken en toe te spitsen op de aanpak van Desinformatie rondom COVID-vaccinatie. De vraag wie van de leden zich hiervoor extra kan inzetten wordt na de werksessie verstuurd. VWS zal naar aanleiding hiervan een vervolgbijeenkomst plannen.